

Legal Flash

Ιανουάριος 2024

Συνολική μεταρρύθμιση νομοθετικού πλαισίου για την επαγγελματική ασφάλιση | Αναμόρφωση φορολογικού πλαισίου για ΤΕΑ και ομαδικά συνταξιοδοτικά ασφαλιστήρια.

Με τον Ν. 5078/2023 που δημοσιεύθηκε πρόσφατα στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ Α 211/20.12.2023), αναμορφώνεται, μεταξύ άλλων, το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει την επαγγελματική ασφάλιση καθώς και το φορολογικό πλαίσιο που διέπει τα ΤΕΑ και τα ομαδικά συνταξιοδοτικά ασφαλιστήρια συμβόλαια.

Οι σημαντικότερες ρυθμίσεις του νέου νόμου είναι, μεταξύ άλλων, οι εξής:

A. Κανονιστικό πλαίσιο ίδρυσης και λειτουργίας των ΤΕΑ

Εποπτεία

Αναβαθμίζεται η εποπτεία των Τ.Ε.Α. με τη μεταφορά από την 1η Ιανουαρίου 2025 του συνόλου των σχετικών αρμοδιοτήτων στην Τράπεζα της Ελλάδος και κατάργηση του ισχύοντος συστήματος τριμερούς εποπτείας των φορέων αυτών (Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Εθνική Αναλογιστική Αρχή και Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς). – Η Τράπεζα της Ελλάδος καθίσταται πλέον η μόνη αρμόδια αρχή για την χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας ενός Τ.Ε.Α.

Ίδρυση

Με τον νέο νόμο απλοποιούνται οι προϋποθέσεις ίδρυσης των Τ.Ε.Α., στα πρότυπα των ευρωπαϊκών φορέων επαγγελματικής ασφάλισης, και αναβαθμίζονται οι κανόνες λειτουργίας τους. Οι σημαντικότερες αλλαγές που εισάγονται είναι οι εξής:

A. η δυνατότητα χρήσης πρότυπου ιδρυτικού καταστατικού, που παρέχεται από την Τράπεζα της Ελλάδος, με συνακόλουθη μείωση του χρόνου έγκρισης του καταστατικού στο μισό (από 6 μήνες σε 3),

B. η διευκόλυνση ίδρυσης Τ.Ε.Α. από περισσότερους εργοδότες (πολυεργοδοτικά Τ.Ε.Α.), χωρίς να απαιτείται κλαδική/επαγγελματική συνάφεια μεταξύ τους.

Ωστόσο, εισάγεται για πρώτη φορά η απαίτηση για κατάθεση λεπτομερούς προγράμματος δραστηριοτήτων, το οποίο θα περιγράφει βασικά στοιχεία

που αφορούν στην αξιολόγηση της οικονομικής βιωσιμότητας και φερεγγυότητας του υπό ίδρυση Τ.Ε.Α., ιδίως τα διαθέσιμα περιουσιακά στοιχεία και τη φύση των κινδύνων και των παροχών.

Λήψη συνταξιοδοτικής παροχής

Ορίζονται οι ελάχιστες προϋποθέσεις για την λήψη συνταξιοδοτικής παροχής από Τ.Ε.Α., οι οποίες είναι:

Α. η συνταξιοδότηση από τον κύριο φορέα ασφάλισης, ανεξαρτήτως του χρόνου ασφάλισης στο Τ.Ε.Α.,

Β. η συμπλήρωση του 62ου έτους ηλικίας ανεξαρτήτως των ετών ασφάλισης στο Τ.Ε.Α. (όπως το όριο αυτό διαμορφώνεται κάθε φορά για τη λήψη πλήρους σύνταξης από τον κύριο φορέα ασφάλισης),

Γ. η συμπλήρωση του 55ου έτους της ηλικίας με τουλάχιστον 20 έτη ασφάλισης στο Τ.Ε.Α., ή ανεξάρτητα από τον χρόνο ασφάλισης αν η εργασιακή σχέση τερματίζεται λόγω οικειοθελούς αποχώρησης με τη σύμφωνη γνώμη του εργοδότη

Δ. ο τερματισμός της εργασιακής σχέσης χωρίς τη βούληση του εργαζομένου

Τα Τ.Ε.Α. μπορούν να προβλέπουν στο καταστατικό τους αυστηρότερες από τις παραπάνω προϋποθέσεις λήψης της συνταξιοδοτικής παροχής.

Ασφαλισμένοι που συμπληρώνουν την ηλικία των 62 ετών ή των 55 ετών με τουλάχιστον 20 έτη ασφάλισης στο Τ.Ε.Α. και συνεχίζουν να απασχολούνται δύνανται, σε περίπτωση προγραμμάτων συνταξιοδοτικών παροχών των οποίων τα μέλη φέρουν τον επενδυτικό κίνδυνο, να λάβουν, κατόπιν αιτήσεώς τους, ως προκαταβολή, το 50% της αξίας του λογαριασμού τους κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης. Το εναπομένον ποσό της συνταξιοδοτικής παροχής παραμένει στον λογαριασμό τους, όπου συνεχίζουν να καταβάλλονται οι σχετικές εισφορές, προκειμένου να λάβουν μελλοντική συνταξιοδοτική παροχή.

Οικειοθελής διαγραφή

Παρέχεται η δυνατότητα οικειοθελούς διαγραφής του μέλους από το Τ.Ε.Α., ή από συγκεκριμένο πρόγραμμα του Τ.Ε.Α., οποτεδήποτε. Ωστόσο, για τη θεμελίωση δικαιώματος σε συνταξιοδοτική παροχή απαιτείται η πάροδος τουλάχιστον ενός έτους από την εγγραφή. Εφόσον το μέλος επιλέξει να αποχωρήσει πριν την ελάχιστη περίοδο του ενός έτους, λαμβάνει κατά την αποχώρησή του το μικρότερο ποσό μεταξύ της ονομαστικής αξίας και της σωρευμένης αξίας των επενδύσεων των καταβληθεισών εισφορών του που αφορούν στην παροχή συνταξιοδότησης.

Εποπτικό Συμβούλιο

Προβλέπεται για πρώτη φορά η υποχρέωση των Τ.Ε.Α. να διαθέτουν Εποπτικό Συμβούλιο. Το Εποπτικό Συμβούλιο έχει εποπτικό ρόλο, ο οποίος είναι διακριτός σε σχέση με τον διοικητικό ρόλο του Διοικητικού Συμβουλίου, για τον λόγο δε αυτό τα μέλη του είναι ανεξάρτητα από τα

μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου. Το Εποπτικό Συμβούλιο πρέπει να συντάσσει ετησίως έκθεση για την οικονομική διαχείριση του Διοικητικού Συμβουλίου την οποία υποβάλλει στο Διοικητικό Συμβούλιο και τίθεται στη διάθεση των μελών και των δικαιούχων του Τ.Ε.Α.

Χρηστή διακυβέρνηση

Εισάγονται νέες προϋποθέσεις χρηστής διοίκησης των Τ.Ε.Α., πέραν των όσων ήδη προβλεπόταν, μεταξύ των οποίων η υποχρέωση ύπαρξης πολιτικής διαχείρισης καταγγελιών, πολιτική σύγκρουσης συμφερόντων και ο καθορισμός των γενικών αρχών για τις βασικές λειτουργίες των Τ.Ε.Α., οι οποίες είναι: η λειτουργία διαχείρισης κινδύνων, η λειτουργία εσωτερικού ελέγχου και η αναλογιστική λειτουργία.

Εξυγίανση & Εκκαθάριση

Περιγράφονται για πρώτη φορά αναλυτικά οι προϋποθέσεις και τα κριτήρια για την υιοθέτηση μέτρων εξυγίανσης, οι συνέπειες και η δυνατότητα τερματισμού της λειτουργίας προγράμματος συνταξιοδοτικών παροχών.

Β. Φορολογικές και λοιπές διατάξεις

Με τις νέες διατάξεις αναμορφώνεται το φορολογικό πλαίσιο των προϊόντων συλλογικής συνταξιοδοτικής αποταμίευσης. Συγκεκριμένα, εξομοιώνεται η φορολόγηση των εισφορών και παροχών των ΤΕΑ και των ασφαλιστρών και ασφαλισμάτων των ομαδικών ασφαλιστηρίων συνταξιοδοτικών συμβολαίων με σκοπό, όπως ορίζεται στις εν λόγω διατάξεις και την αιτιολογική έκθεση, την άρση στρεβλώσεων του ανταγωνισμού από την ύπαρξη διακριτών φορολογικών ρυθμίσεων των ανωτέρω προϊόντων. Επιπρόσθετα, θεσπίζεται ανώτατο όριο για τις εν λόγω εισφορές και ασφάλιστρα που καταβάλλονται για τα παραπάνω συλλογικά συνταξιοδοτικά σχήματα, προς αποφυγή καταστρατηγήσεων και συγκεκριμένα, όπως ορίζεται στην αιτιολογική έκθεση, για σκοπούς διασφάλισης ότι η εν λόγω αποταμίευση δεν διενεργείται σε βάρος των λοιπών φορολογουμένων.

Οι σημαντικότερες ρυθμίσεις του νέου νόμου είναι, μεταξύ άλλων, οι εξής:

Ανώτατο Ποσό Εισφορών και Ασφαλιστρών

Το ανώτατο ποσό εισφορών και ασφαλιστρών που μπορεί να καταβληθεί υπέρ των ΤΕΑ, των Αλληλοβοηθητικών ταμείων για τις συνταξιοδοτικές παροχές, και των ασφαλιστρών που καταβάλλονται από τον εργαζόμενο και τον εργοδότη για λογαριασμό του εργαζομένου στο πλαίσιο ομαδικών ασφαλιστηρίων συνταξιοδοτικών συμβολαίων δεν επιτρέπεται να υπερβαίνουν ετησίως και σωρευτικά:

Στην περίπτωση μισθωτών: το 20% του ακαθάριστου εισοδήματός τους από μισθωτή εργασία.

Στην περίπτωση μη μισθωτών: το ποσό των 20.000 ευρώ, αναπροσαρμοζόμενο κάθε έτος σύμφωνα με τον δείκτη τιμών καταναλωτή όπως διαμορφώνεται την 31η Δεκεμβρίου κάθε έτους.

Τα ανώτατα αυτά ποσά των ασφαλιστρών δεν εφαρμόζονται για τα υφιστάμενα ομαδικά ασφαλιστήρια συνταξιοδοτικά συμβόλαια προγραμμάτων προκαθορισμένων παροχών (defined benefit).

Τα ανωτέρω ισχύουν για εισφορές που καταβάλλονται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 01.01.2024.

Σύμφωνα με την εν λόγω διάταξη φαίνεται ότι οι πρόσθετες αμοιβές παραγωγικότητας (bonus), που με βάση το αρχικό σχέδιο νόμου εξαιρούνταν από τον υπολογισμό του ανώτατου ποσού εισφορών και ασφαλιστρών, τελικά περιλαμβάνονται. Παρόλα αυτά χρήζει διευκρίνησης πώς υπολογίζεται το ακαθάριστο εισόδημα από μισθωτή εργασία για σκοπούς υπολογισμού του ανώτατου ποσού που μπορεί να εισφερθεί στα προγράμματα συλλογικής συνταξιοδοτικής αποταμίευσης.

Απαλλαγές εισοδήματος από μισθωτή εργασία

Εξαιρείται από τον υπολογισμό του εισοδήματος από μισθωτή εργασία το ποσό των ασφαλιστικών εισφορών για συνταξιοδοτικές παροχές που καταβάλλει ο εργαζόμενος περιλαμβανομένων των εισφορών εργοδότη και εργαζομένου υπερ των ΤΕΑ και των ασφαλιστρών εργαζομένου ή εργοδότη για λογαριασμό του τελευταίου στο πλαίσιο ομαδικών ασφαλιστηρίων συνταξιοδοτικών συμβολαίων, εφόσον δεν υπερβαίνει το 20% του ακαθάριστου εισοδήματος του εργαζομένου από μισθωτή εργασία, εκτός εάν η υπέρβαση αφορά ποσά, η καταβολή των οποίων επιβάλλεται με απόφαση της αρμόδιας εποπτικής αρχής.

Παράλληλα, στις απαλλαγές εισοδήματος από μισθωτή εργασία και συντάξεις προστίθεται και η περίπτωση των εισφορών που καταβάλλονται σε Τ.Ε.Α. για την ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή κάλυψη του εργαζομένου ή για την κάλυψη του κινδύνου ζωής ή ανικανότητάς του, μέχρι του ποσού των 1.500 Ευρώ ετησίως ανά εργαζόμενο.

Τα ανωτέρω ισχύουν για εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 01.01.2024.

Φορολογικοί συντελεστές

Ο νόμος εισάγει ενιαίους φορολογικούς συντελεστές για τα ασφαλίσιμα που καταβάλλονται στο πλαίσιο ομαδικών ασφαλιστηρίων συνταξιοδοτικών συμβολαίων και τις συνταξιοδοτικές παροχές που καταβάλλονται από τα ΤΕΑ και τα αλληλοβοηθητικά ταμεία, τα οποία φορολογούνται αυτοτελώς και δεν εντάσσονται στην κλίμακα εισοδήματος. Ειδικότερα, προβλέπεται πλέον κλιμακωτή φορολόγηση ανάλογα με τα έτη ασφάλισης στο εκάστοτε συνταξιοδοτικό πρόγραμμα ως εξής:

Έτη ασφάλισης (εισφορών)	Εφάπαξ καταβαλλόμενη παροχή	Περιοδικά καταβαλλόμενη παροχή (σύνταξη)
Έως 5 έτη	20%	10%
5-10 έτη	15%	7,5%
10-20 έτη	10%	5%

20+ έτη	5%	2,5%
---------	----	------

Με βάση τις νέες διατάξεις, η προσαύξηση της τάξης του 50% των συντελεστών των ανωτέρω περιπτώσεων εξακολουθεί να ισχύει, σε περίπτωση είσπραξης από τον δικαιούχο ποσού πρόωρης ρευστοποίησης του ατομικού του λογαριασμού.

Όπως διευκρινίζεται στον νέο νόμο, οι ανωτέρω φορολογικοί συντελεστές ισχύουν από 20 Δεκεμβρίου 2023 ενώ για πρόσωπα που λαμβάνουν για πρώτη φορά παροχή στο πλαίσιο των ομαδικών ασφαλιστηρίων συνταξιοδοτικών προγραμμάτων προκαθορισμένων παροχών (defined benefit) ισχύουν από 01.01.2024 και εφεξής και μάλιστα ανεξάρτητα με την ιδιότητα με την οποία ήταν ασφαλισμένοι οι δικαιούχοι (μισθωτοί / μη μισθωτοί).

Τα σωρευμένα ποσά κατά άτομο στο πλαίσιο ομαδικών ασφαλιστηρίων συνταξιοδοτικών συμβολαίων καθώς και των ατομικών λογαριασμών των ασφαλισμένων των Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης προαιρετικής ασφάλισης μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 2023 φορολογούνται σύμφωνα με το προϊσχύον καθεστώς, ενώ για τον υπολογισμό του φόρου που αντιστοιχεί στα ποσά που σωρεύονται από 1 Ιανουαρίου 2024 και έπειτα λαμβάνεται υπόψη το σύνολο του χρόνου που έχει διανυθεί.

Γ. Συνταξιοδοτικές διατάξεις

Με τον ίδιο νόμο ρυθμίζονται επί μέρους ζητήματα συνταξιοδοτικού ενδιαφέροντος. Ειδικότερα, οι κύριες αλλαγές είναι οι ακόλουθες:

Απασχόληση Συνταξιούχων

Από 1.1.2024 καταργείται η κατά 30% μείωση της σύνταξης, κύριας και επικουρικής, και η σύνταξη καταβάλλεται, πλέον, ολόκληρη σε όλους τους συνταξιούχους που επέλεξαν την επανένταξη στην αγορά εργασίας, είτε ως μισθωτοί, είτε ως μη μισθωτοί. Από τη ρύθμιση καταλαμβάνονται οι συνταξιούχοι του e-ΕΦΚΑ, λόγω γήρατος, λόγω αναπηρίας (από κοινή νόσο, εργατικό ατύχημα, ατύχημα εκτός εργασίας, επαγγελματική νόσο) και γήρατος λόγω αναπηρίας.

Πόρος μη ανταποδοτικού χαρακτήρα

Για την ασφάλιση του απασχολούμενου συνταξιούχου προβλέπεται η καταβολή πλέον των ασφαλιστικών εισφορών και πόρος μη ανταποδοτικού χαρακτήρα υπέρ του e-ΕΦΚΑ, το ύψος και η βάση υπολογισμού του οποίου ορίζεται ξεχωριστά για κάθε κατηγορία απασχολούμενου. Ως ανώτατο ετήσιο ύψος (πλαφόν) καταβλητέου πόρου ορίζεται το δωδεκαπλάσιο της εθνικής σύνταξης, όπως ισχύει.

Ελάτε να μιλήσουμε

Για μια συζήτηση αναφορικά με το πώς η επιχείρησή σας μπορεί να επηρεαστεί από τις διατάξεις του Ν. 5078/2023, παρακαλώ επικοινωνήστε:

Leader of Tax and Legal Services

Βασίλειος Βύζας, PwC Ελλάδα

T : +30 697 818 0026

E : vassilios.vizas@pwc.com

Director of Legal Services

Άρτεμις Καραθανάση, PwC Ελλάδα

T : +30 21 0687 4567

E : artemis.karathanassi@pwc.com

www.pwc.gr

Το κείμενο αποσκοπεί μόνο σε γενική ενημέρωση των ενδιαφερομένων και δεν πρέπει να χρησιμοποιείται ως βάση για λήψη αποφάσεων. Για περισσότερες πληροφορίες απευθυνθείτε στην PwC: Λεωφ. Κηφισίας 260, 15232 Χαλάνδρι. Τηλ. +30 210 6874400

© 2023 PricewaterhouseCoopers Business Solutions AE. Με επιφύλαξη όλων των νομίμων δικαιωμάτων. Η επωνυμία 'PwC' αναφέρεται στην εταιρεία μέλος του δικτύου στην Ελλάδα, και σε μερικές περιπτώσεις μπορεί να αναφέρεται στο δίκτυο των εταιρειών μελών της PwC. Κάθε εταιρεία μέλος αποτελεί μια ξεχωριστή νομική οντότητα. Για περισσότερες πληροφορίες, παρακαλούμε επισκεφθείτε το www.pwc.com/structure.